

AT 3:

Dansk-/historie-
opgaven
på

VUF

Indholdsfortegnelse

AT 3: Dansk-/historieopgaven	3
Forløbsplan	3
Hvad er en dansk-/historieopgave?	3
Hvad er 'dansk' i en opgave?	4
Hvad er 'historie' i en opgave?	4
Hvad er en flerfaglig opgave?	5
Valg af emne – hvad gør jeg?	5
Emner:	
Dit personlige udgangspunkt	
Forskellige genrer og taksonomiske niveauer	
Spørgsmål til tekster	
Idéfaseteknikker	
Materialesøgning til opgaven	
Bøger/artikler	
Internettet	
Problemformulering	8
Definition	
Om problemformuleringen	
Analyse	9
Universelle spørgsmål i alle opgaver	10
Hvad kan din opgave bidrage med?	10
Pentagonen for den faglige opgave	11
Tjekliste til opgaven inden aflevering	
Råd, vink og vejledning om større skriftlige opgaver	13
Forberedelsen	
Affattelsen af opgaven	
Udførelsen	

AT 3: Dansk-/historieopgaven

Vi har på VUF koblet AT 3-forløbet og dansk-/historieopgaven for at mindske jeres arbejdspress. I februar aftaler klassen med dansk- og historielæreren et fælles område for AT 3. Det kan være et tema, et emne eller en periode. Klassen kan gå i gang med det fælles område før selve AT 3-forløbet i uge 14 (uge 15 er påskeferieugen og mandag d. 17. marts i uge 16). Alle fem dage i uge 14 er afsat til at arbejde med det fælles område, opgavegenren, intern/ekstern ekskursion, fagvalg og problemformulering.

I uge 16 og 17 arbejder I individuelt med opgaven, og fredagen d. 28/4 har I en hjemmeskrivedag, hvorefter I skal aflevere opgaven om mandagen d. 1/5 (uge 18). Efter afleveringen af opgaven arbejdes der videre med udarbejdelse af synopsis og mundtlig fremlæggelse.

Forløbsplan

- Uge 10 *Onsdag 8/3*: Morgensamling med orientering om Dansk-/historieopgaven
- Uge 14 *Mandag 3/4 til og med fredag 7/4*: Faglig fundering, introduktion til opgavegenren, valg af fag, intern/ekstern ekskursion og problemformuleringsdag
- Uge 15 Påskeferie.:;-)
- Uge 16-17 Arbejde med synopsis og mundtlig fremlæggelse for klassen. Andre modeller for synopsisarbejdet kan tænkes.
- Uge 17 *Fredag 28/4* Hjemmeskrivedag (ingen alm. undervisning)
- Uge 18 *Mandag 1/5* Aflevering inden kursisten møder til 1. lektion:

Du skal aflevere af to omgange:

- Du skal aflevere et digitalt eksemplar til URKUND på mailadressen: (NNN.vuf@analys.orkund.se). I stedet for NNN skal du skrive din lærers initialer.
- **Du skal efterfølgende aflevere et udprintet eksemplar af opgaven i receptionen før første undervisningstime med kvitteringen fra URKUND som sidste bilag. Husk også 'Tro- og love-erklæringen'!**

Hvad er en dansk-/historieopgave?

- Alle finder et emne, der ligger inden for det fælles område.
- Opgaven besvares individuelt og skrives i dansk eller historie eller i begge fag.
- Du vælger selv, om opgaven skal skrives i dansk, historie eller begge fag.
- Det er en intern opgave (det vil sige, at den rettes af dine lærere), og den forbereder til studieretningsprojektet på andet år, AT-årsprøven og den afsluttende AT-prøve og styrker samtidig dit kendskab til sær- og flerfaglige teorier og metoder.
- Arbejdet med opgaven foregår ud over en problemformuleringsdag og en hjemmeskrivedag i undervisningstiden. Faglærerne i det/de valgte fag er din/dine vejledere.

- I samarbejde med vejlederen indkredser du en problemformulering, som skal godkendes af vejlederen.
- Der gives én karakter for opgaven. Karakteren indgår i fastlæggelsen af årskarakteren i faget/fagene.
- Dansk-/ historieopgaven er rent genremæssigt defineret som ”akademisk skrivning”. Det karakteristiske for denne genre er kravet om dokumentation og noteapparat.
- Opgaven skal have et omfang af 5-8 sider. Forside, indholdsfortegnelse, noter og bilag er ikke medregnet.

Hvad er ’dansk’ i en opgave?

I en opgave i dansk kan du fx udarbejde en analyse og eventuelt en fortolkning af et konkret tekstmateriale og se dette materiale i sin kulturelle og samfundsmæssige sammenhæng. Tekstmaterialet kan vælges inden for både fiktive (fx lyrik, prosa og drama) og ikke-fiktive tekstgenrer (fx medietekster). Også billeder og film kan inddrages.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at et materiale i dansk principielt skal opfattes som en bevidst tilrettelæggelse af en persons – forfatterens – erfaringer eller subjektive betragtninger. Det vil rent danskfagligt være relevant at arbejde med, hvordan denne personlige vinkel kommer til udtryk i en tekst. Man kunne fx vælge at skrive en opgave om en eller flere af Pontoppidans noveller; men det ville være uinteressant at bruge analysen til at konstatere, at der eksisterede klasseforskelle på landet dengang. Det interessante ville være at undersøge, hvordan Pontoppidan får sin personlige vinkel frem i teksten.

Hvad er ’historie’ i en opgave?

For at et emne kan danne grundlag for en opgave i historie, skal det ses i forhold til det (de) samfund, det optræder i, og det skal ses i forhold til et udviklingsperspektiv (før, nu, senere). Derfor kan du ikke skrive en opgave om Hitlers liv, du kan derimod godt lave en opgave, der forsøger at forklare, hvordan og hvorfor Hitler kom til magten i 1933. Men endnu en dimension skal med: den kritiske. Du skal forholde dig bevidst og kritisk til emnet og det materiale, der anvendes. Dette gælder både mht. kilder og fremstillinger. Historie handler kort sagt om menneske, samfund, udvikling og din kritiske bevidsthed.

I denne opgave skal du bygge på viden fra minimum to fremstillinger samt vise, at du også kan analysere materiale på et kildekritisk grundlag (fx taler, erindringer, billeder, synspunkter, statistikker, tabeller eller film). Det vil desuden ofte være relevant at relatere den historiske problemstilling, du arbejder med, til nutiden.

Hvad er en flerfaglig opgave?

Hvis du vælger at skrive en flerfaglig opgave, *skal* du anvende teorier og metoder fra begge fag i opgaven. Det er altså ikke tilstrækkeligt, at danskdelen består af en temamæssig illustration af de historiske begivenheder. Tekstmaterialet skal analyseres med danskfagets metoder. På samme måde må historiefaget ikke blot udgøre en begivenhedshistorisk redegørelse; analyse af kildemateriale eller materiale, der viser flere synsvinkler på emnet, skal indgå. Det kan give spændende perspektiver i opgaven og bidrage til en større forståelse af emnet, når det belyses fra flere faglige vinkler. Du kan spørge din dansk- og historielærer, om det vil være en god idé at arbejde flerfagligt med netop dit emne. Hvis du fx vælger at arbejde med **den begyndende arbejderbevægelse og Louis Pio**, vil **en danskfaglig** tilgang f.eks. være at analysere hans taler, hans brug af retoriske virkemidler, argumentations- og appelformer osv., og en **historiefaglig** tilgang vil være at gøre rede for den økonomiske og politiske situation, arbejdernes vilkår og analyse og vurdering af Pios og arbejderbevægelsens mål og midler, som de bl.a. kommer frem i Pios taler.

Valg af emne – hvad gør jeg?

Klassen har valgt at arbejde med et fælles emneområde. Hvordan finder du ud af, hvad din opgave skal handle om? Det centrale i opgaven er analyse af tekster og andet materiale, men hvad du skal analysere, og hvordan du skal bygge opgaven op kan være svært at finde ud af. Tag fx udgangspunkt i følgende idékatalog:

Emner:

Forfatterskaber (dele af) (fx Henrik Pontoppidans, Herman Bangs, Amalie Skrams etc.)
 Samfundsforhold (politiske/socialøkonomiske sammenhænge og forhold)
 Særlige historiske begivenheder og forløb
 Dagligliv
 Kønsroller
 Politiske grupperinger
 Genrer (epik, lyrik, drama, faglitteratur, massemedier og alle undergenrerne)
 Sproglige og kildekritiske undersøgelser af forskellige genrer
 Billeder og arkitektur

Dit personlige udgangspunkt:

Interesse (Hvad har jeg lyst til at skrive om?)
 Undren (Hvorfor skriver X på den måde/hvorfor sker dette?...)
 Fascination (Hvad er det, som gør Y's tekst god/hvorfor er Y spændende?...)
 Irritation (Hvorfor kan jeg ikke holde ud at læse Z, hvorfor skriver de så meget Z?...)
 Uvidenhed (Jeg vil gerne vide noget om...)

Forskellige genrer og taksonomiske niveauer:

Redegørelse
Resume
Beskrivelse/karakteristik
Analyse/kildekritisk analyse/undersøgelse
Fortolkning/
Sammenligning
Vurdering/diskussion
Konklusion
Perspektivering

Spørgsmål til tekster:

Her er det en god ide at bruge **kommunikationsmodellen** (afsender – budskab – modtager): Hvem siger hvad, til hvem, hvor, hvornår, hvordan, af hvilke årsager og med hvilken tilsigtet og/eller forventet virkning? Ud fra ovenstående spørgsmål kan du gennem nedenstående idéfase-teknikker kredse dig ind på et emne. Pentagonen, som du kan finde på s. 11 er også yderst anvendelig.

Idéfaseteknikker:

Brainstorming
Mindmap
Hurtigskrivning
Tænkeskrivning
Reaktionsskrivning
Læsedagbog
Samtale (tal med dig selv eller andre, og skriv de ideer, du får undervejs, ned).

Disse teknikker er du blevet introduceret til i danskundervisningen og andre fag.

Du kan kombinere de ovenstående muligheder på kryds og tværs. Det kan være en god idé at starte med en brainstorming og ud fra denne udvikle et mindmap, som så kan danne udgangspunkt for hurtigskrivning.

Det er vigtigt ikke at være for kritisk i idéprocessen. Lad være med at forkaste en idé eller et indfald med det samme. Lad den stå på papiret, den forhindrer ikke andre ideer i at komme frem. Hvis du går helt i baglås, kan du se på det stof, I allerede har været igennem. Hvad fandt du mest interessant? Tal med andre: klassen, din kæreste, din kat, dine forældre eller dine venner. Idéerne opstår ofte, når man skal forklare andre noget. Og der er intet forkert i at blive inspireret af eller ”låne” idéer fra andre!

Når du har indkredset et eller flere emner, kan du begynde at overveje, hvilke materialer og materialetyper du vil anvende. Skriv fortsat dine idéer ned. Det er fint, at der er flere forslag, og det gør

ikke noget, at du ikke har præcise bogtitler. Skal du fx skrive om tekster fra Det Moderne Gennembrud, så skriv "finde bog om Det Moderne Gennembrud."¹

Efter denne inspirationsfase skulle du gerne have nogle redskaber, så du kan være forberedt til de samtaler, du skal have med dine faglærere.

Materialsøgning til opgaven

Når du har fundet et emne, skal der findes materiale, og der skal så arbejdes videre med at udarbejde en **problemformulering**.

I en problemformulering forklarer du i kort form, hvad du vil beskæftige dig med i din opgave, og hvad du vil fokusere på. Problemformuleringen kan først udarbejdes, når du har studeret de materialer, du har valgt at arbejde med.

Før du kan finde ud af, hvad der skal fokuseres på i opgaven, skal du sørge for at anskaffe **relevante materialer**, som kan inspirere dig og give dig oplysninger om perioden, forfatteren, værket, begivenheden, levevilkårene mv.? Hvis du ikke har anvendelige materialer, er det svært at udarbejde en rigtig god opgave.

Bøger/artikler

Brug dit lokale bibliotek, men find på forhånd via nettet ud af, hvilke bøger/artikler der er til rådighed, og om de er udlånt. VUFs bibliotek på 5. sal har faktisk et pænt udvalg af bøger med relevans for opgaveskrivere. De må ikke hjemlånes, men skimmes, læses i og kopieres fra:

- Vi har en række brede opslagsværker, hvori der ofte er litteraturhenvisninger til særemner.
- Vi har også en del speciallitteratur. Også her kan man finde henvisninger til anden litteratur.
- Vi har også en bibliotekar, hvis hovedopgave det er at hjælpe opgaveskrivende elever.

Internettet

Her er et par forslag til brugbare links:

1. http://www.emu.dk/soegning?f%5B0%5D=field_omraade%3A5468&f%5B1%5D=field_fag1%3A5669&f%5B2%5D=field_tags%3A23326 (om historiefagets metoder)
2. <http://danmarkshistorien.dk/>
3. <http://www.his2rie.dk/>
4. <https://www.vucdigital.dk/historie/>
5. I Infomedia kan du finde artikler fra de store danske aviser. Du kan finde koden til Infomedia på Fronterrummet ' Biblioteket'. Der er også mange gode links.
6. Her kan du finde links til alle danskfaglige emner:
<http://www.emu.dk/omraade/stx/fag/dansk> (husk at klikke på "Se alle emneord...")

¹ Kilde: "Skrivehåndbogen", redigeret af Eva Heltberg og Christian Kock. Særligt s. 357-358.

6. <http://sproget.dk/>
7. Brug søgemaskinen **Google**, gå ind under **Avanceret søgning**, find **Sprog**, markér **dansk**, og skriv et eller flere relevante søgeord. Skriv ned, når du støder på relevante henvisninger
8. Du kan læse om regler for **kommasætning** på følgende adresse:
<http://www.dsn.dk/> - eller på www.sproget.dk

Problemformulering²

Definition:

Problemformuleringen består af en række problemstillinger, som bliver formuleret i indledningen til en faglig opgave, og som resten af opgaven prøver at besvare eller belyse.³

Om problemformuleringen

Problemformuleringen fastlægger opgavens fokus, de niveauer, du arbejder på og opgavens struktur.

Ved hjælp af problemformuleringen skaber og fastholder du et fokus, som er med til at etablere en rød tråd i opgaven.

Problemformuleringen lægger op til en samlet konklusion.

Problemformuleringen (og fokus) kan ændres undervejs i skriveprocessen. Ofte bliver fokus snævret mere og mere ind.

Problemformuleringen skal passe til opgavens længde. Det vil sige, at problemformuleringen hverken skal være for snæver eller for bred. Du skal med andre ord kunne besvare opgaven tilfredsstillende på 5-8 sider.

Problemformuleringen kan udformes som et eller flere spørgsmål (hvad, hvordan, hvorfor).

Det er klogt indledningsvis at forklare, hvorfor problemformuleringen er interessant.

Problemformuleringen skal være kort, klar og placeret først i opgaven, og den skal uddybes i indledningen. Der skal arbejdes på flere **taksonomiske niveauer** i opgaven. Disse niveauer skal lægge op til at du anvender forskellige faglige genrer i din opgave fx resume, redegørelse, analyse, fortolkning, vurdering, diskussion, perspektivering.

På gymnasieniveau kan du i forbindelse med dansk-/historieopgaven sjældent komme ind på et emne, som andre ikke har behandlet i forvejen, men din analyse, dit sprog og din argumentation er jo helt original og personlig.⁴

² Her får I en kortfattet fremstilling af, hvad en problemformulering er, men læs den grundigere fremstilling fra Lotte Rienecker "Den gode opgave", Gyldendal 1997, s. 95-122

³ Skrivehåndbogen s. 145.

Man kan altså sige, at en god problemformulering⁵

- er et **spørgsmål**
- er fagligt relevant **og præcis**
- er **interessant** for dig
- har et **klart fokus** og danner baggrund for struktureringen af opgaven, se nedenfor
- viser at man kan arbejde med fagenes genrer og metoder og på forskellige taksonomiske niveauer
- er til at **konkludere** på
- er forholdsvis **kort** og meget **klar**.

Analyse

Inden du går i gang med at skrive din analyse, notér:

- Hvad skal analysen bruges til? Skal den fx danne grundlag for fortolkning eller diskussion, og hvordan er den relateret til din problemformulering?
- Hvis din opgave skal indeholde flere analyser, hvordan forholder de sig så til hinanden?
- Hvad regner du med skal stå i konklusionen på din analyse?

Instruktion	Skriv i din opgave
<p>I. Analysens indledning</p> <ul style="list-style-type: none"> - skriv hvad analysen skal bruges til, fx grundlag for fortolkning, diskussion, og hvordan den er relateret til din problemformulering. - skriv / forklar, hvad der er grundlag for analysen, fx en teori, en model, dine egne eller fælles begreber, som du definerer et passende sted i opgaven. - tydeliggør de vinkler, du analyserer ud fra. - skriv hvordan analysen er bygget op 	<ul style="list-style-type: none"> • "Mit analyseobjekt er følgende..., og mit analysefokus er det og det. .". • "Jeg skal bruge min analyse til...". • "Det giver mig baggrund for at svare på den del af opgaveformuleringen, der handler om det og det. .". • "Jeg bruger de og de teorier, begreber, ideer, fokus, kategorier, modeller, metoder, systematikker. .. fordi...". • "Jeg har til min analyse udvalgt følgende emner/temaer..." "Jeg vil i min analyse koncentrere mig om miljø/personkarakteristik/de sociale forhold .." • "Jeg vil bygge min analyse op på den og den måde. . først vil jeg... dernæst vil jeg... endelig vil jeg...".

4 Skrivehåndbogen, strukturering s. 49-57, fokus s. 144-146, problemformulering s. 259-262.

5 Hentet fra EMU'en

<p>2. Selve analysen</p> <ul style="list-style-type: none"> - skal være en vekselvirkning mellem <i>det overordnede faglige og selve genstanden for analysen: teksten/billedet/tabellen, altså materialet</i> dvs. veksl mellem citat, redegørelse, analyse. 	<ul style="list-style-type: none"> • "Ved hjælp af disse kategorier, denne model, .. " kan man forstå dette materiale.. . (citér, beskriv, referer) på den og den måde..." • "I dette materiale.. . (citér, beskriv, redegør) kan man se dette mønster. . .". • "I talen bruger NN det og det og det stilistiske virkemiddel, og virkningen er..."
<p>3. Fortolkning, konklusion</p> <ul style="list-style-type: none"> - disponer fortolkningen som en argumentation med din konklusion som påstand og din analyse med citat og redegørelse som dokumentation. 	<ul style="list-style-type: none"> • "Samlet set betyder det..". • "Det menneskesyn/tilværelsesopfattelse, der diskuteres via personerne, er.." • "Man kan på baggrund af tabel-/materialet sige at, børnearbejde ..." • "Det og det leder frem til forfatterens budskab, .." • "På baggrund af det og det .. kan jeg konkludere det og det..."
<p>4. Analysens afrunding</p> <ul style="list-style-type: none"> - skriv, hvad du har fundet ud af i de enkelte afsnit - skriv hvordan konklusionen på din analyse skal sammenkædes med din problemformulering. - er du overrasket over dine "resultater"? 	<ul style="list-style-type: none"> • "De spørgsmål, jeg stillede i opgavens .../ det jeg ville undersøge, som det fremgår af min problemformulering, kan jeg nu kort ridse op / har jeg fået svar på .." • "Det hænger sammen med resten af opgaven på den og den måde. . . ".⁶

Universelle spørgsmål i alle opgaver

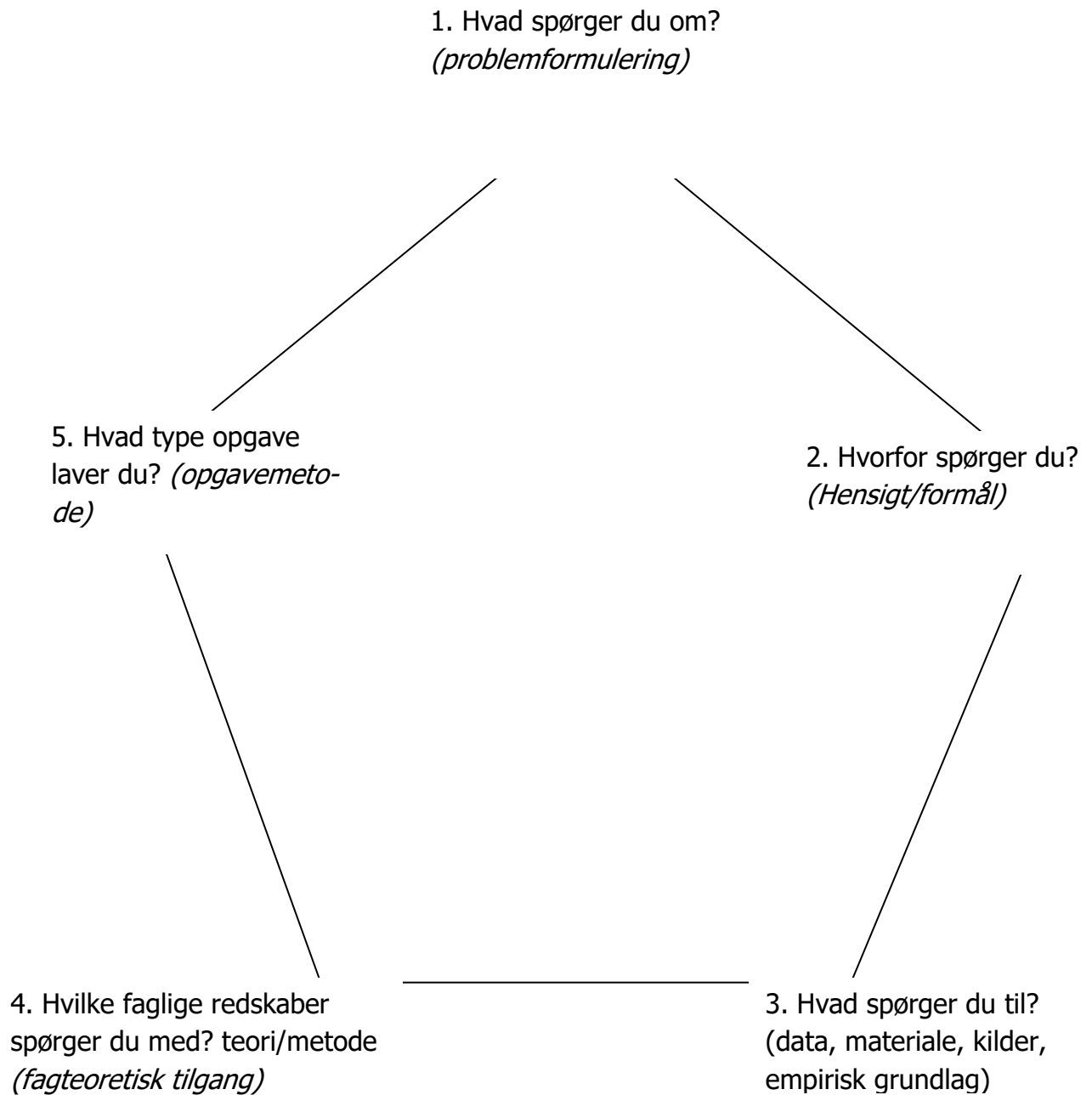
- Hvilket fagligt problem skal min opgave besvare?
- Hvad er det faglige formål med at undersøge dette spørgsmål?
- Hvilke materialer og empiriske data kan jeg bruge?
- Hvilke faglige teorier og metoder kan jeg bruge? (fra de fag der indgår)
- Hvad slags konkret opgave er der tale om? (genre, kontekst etc.)

Hvad kan din opgave bidrage med?

- Sætte ny information på skrift for første gang
- Videreføre andres tanker
- Tilføje originalt bidrag til eksisterende tanker
- Afprøve andres idé, evt. på nyt stof
- Udføre nyt empirisk arbejde/tilføje ny dokumentation
- Foretage ny helhedstolkning
- afprøve teori på nyt område/ fx tværdisciplinært

⁶ Størstedelen af denne oversigt er hentet fra Østre Borgerdyd Gymnasium

Pentagonen for den faglige opgave

Tjekliste til opgaven inden aflevering 7

1. *Delafsnittene i opgaven*

Fokus og stof i de enkelte delafsnit

Er den stillede delopgave besvaret?

Er fokus i afsnittet klart?

Er der løse ender?

Er der tilstrækkelig med argumentation og dokumentation?

2. *Den samlede opgave*

Struktur

Har de vigtigste stofdele fået den vægt, de skal have?

Er afsnitinddelingen logisk og meningsfuld?

Er der en rød tråd i opgaven (overgange, delkonklusioner)

Danner indledningen en fin optakt til opgaven?

Runder konklusion og tolkning opgaven ordentligt af?

Er der sammenhæng mellem analyse og fortolkning?

Sprog

Er sproget klart og levende?

Er sætningerne klart afgrænsede, og giver de mening?

Er stavning og tegnsætning i orden?

Formalia

Er der sidetal i opgaven?

Er indholdsfortegnelse og litteraturliste overskuelig og i orden?

Er der tilstrækkeligt med henvisninger til den anvendte litteratur?

Er citatteknikken i orden?

Er der dato og underskrift på sidste side? (husk 'Tro og love-erklæringen!)

3. *Aflevering*

Har du sendt din opgave til URKUND (NNN.vuf@analys.orkund.se)?

I stedet for NNN skal du skrive din lærers initialer.

Har du indlagt din kvittering fra URKUND som sidste bilag i det eksemplar af opgaven, som du afleverer i receptionen før din første undervisningstime på afleveringsdagen?

Har du også indlagt din underskrevne 'Tro- og love-erklæring'?

7 Tjeklisten er inspireret af Eva Heltbergs materiale om ny skrivning

Råd, vink og vejledning om større skriftlige opgaver

I det følgende beskrives nogle krav og forventninger til større skriftlige opgaver, som du vil møde i løbet af dine to år på Studenterkursus.

FORBEREDELSEN

Med hjælp fra dine faglærere skal du forud for vejlednings- og skrivedagen finde og udvælge relevant litteratur og andet materiale. Du skal få så meget hold på den viden, du har hentet fra undervisningen og andre kilder, at du i løbet af vejlednings- og skrivedagene og ved hjemmearbejde selv kan formulere en sammenhængende besvarelse.

AFFATTELSEN AF OPGAVEN

Opgaven bør udformes sådan, at den kan læses af andre end dig selv og de lærere, du har arbejdet sammen med. Der lægges ved bedømmelsen stor vægt på, at opgaven er klar og overskuelig, både i opstilling og i sproglig formulering. De følgende punkter er derfor - selvom nogle af dem kun angår den ydre form - af væsentlig betydning:

- 1. Forside.** På opgavens forside skal du oplyse navn og klasse, opgavens emne og den problemformulering, du arbejder ud fra.
- 2. Indholdsfortegnelse** over hoved- og underafsnit, der svarer til tydelige overskrifter i selve teksten, skal findes foran (fx som side 2). Der skal (evt. ført ud som kolonne yderst til højre på siden) angives sidetal for, hvor hvert afsnit begynder inde i teksten.
- 3. Indledningen** bør du fortælle hvad opgaven i store træk handler om, hvilke problemstillinger, der behandles og de vigtigste metoder, du har brugt. Du bør beskrive og præsentere noget af det materiale, du har arbejdet med, eller vise nogle sammenhænge, der måske peger ud over selve opgavens stof.
- 4. Kapitler.** Opgaven bør være klart opdelt i kapitler, der omhandler opgavens delemner. Hvert kapitel skal have en overskrift. Kapitlerne må gerne være inddelt i underafsnit.
- 5. Afslutningen** er en uundværlig del af opgaven. Du bør her drage en konklusion og runde af, fx ved at trække trådene tilbage til de hovedlinjer og sammenhænge, du omtalte i indledningen.
- 6. Litteraturfortegnelse** - dvs. en alfabetisk opstillet liste over de bøger og andre kilder, der er benyttet - skal være fuldstændig og for hver kilde angive nøjagtig oplysning om forfatternavn, titel, forlag, trykkested og udgivelsesår. Har du kun benyttet dele af en bog, angives hvilke kapitler, afsnit eller sider.
Tilsvarende for avis- og tidsskriftsartikler: Avisens navn, årgang, nr., artiklens forfatternavn og evt. titel.

Ved brug af materiale fra internet opgives fuldstændig internetadresse. Kortere adresser eller tekster vedlægges udprintet. Gem materiale hentet på Internettet på din pc, på en usb-nøgle eller anden bærbar disk, således at både materialets internetadresse og selve materialet kan vises på forlangende.

Litteraturfortegnelsen anbringes på en side for sig selv bagest i opgaven.

7. Litteraturhenvisninger skal der være. Henvisninger til litteraturfortegnelsens liste over benyttet materiale skal overalt i teksten vise, hvor du har de pågældende oplysninger fra. Det gælder ikke blot helt konkrete ting som talmateriale, grafiske fremstillinger, illustrationer og citater, men også referater af tekst, du omskriver til dit eget sprog. Her må du skønne, for helt selvstændige referater, der kombinerer oplysninger fra flere kilder kræver ikke kildeangivelse, men det kan alligevel være en fordel at nævne kilderne.

Hovedtanken er, at læseren skal kunne kontrollere, hvor en oplysning stammer fra, og hvordan den er anvendt. - Dette er et krav, der stilles til alle opgaver af denne type på ethvert uddannelsesstrin. Kildeangivelserne sikrer dig mod at komme til at overtræde eksamensbekendtgørelsen, hvor det hedder: (§ 19 Stk. 3.)

Hvis der under eller efter en prøve opstår formodning om, at en eksaminand uretmæssigt har skaffet sig eller ydet hjælp, jf. stk. 1, har udgivet en andens arbejde for sit eget eller har anvendt eget tidligere bedømt arbejde uden henvisning hertil, indberettes dette til institutionen. Bliver formodningen bekræftet, bortvises eksaminanden af institutionen fra den pågældende prøve.

Noter derimod – forstået som uddybende forklaringer, som du ikke ønsker at placere i selve teksten - **kan** du vælge at bruge. Du kan anbringe dem som fodnoter eller slutnoter.

UDFØRELSEN

Selve indskrivningen af opgaven er særdeles vigtig for overskueligheden og klarheden.

Bemærk især:

1. Anvend papir i **A4-format** og skriv kun på den ene side. Husk, at du skal aflevere 2 eksemplarer af opgaven, hvis du skriver i begge fag.
2. Hold en **god margin** (2 cm i venstre margin, og 1,5 cm i højre margin) og en **klar linjeafstand** (1½, 12 pkt.) samt "**luft**" mellem de enkelte afsnit, så de bliver tydeligt adskilte.
3. Sørg for **klare overskrifter** og anvend dem konsekvent, - altså **samme type overskrift**, anbragt på samme måde på siden, til afsnit af samme slags. Fx er det en god måde at skabe klarhed på, hvis alle **KAPITELOVERSKRIFTER** er ens, alle **Afsnitoverskrifter** er ens, - det gør det nemmere for læseren at finde rundt i opgaven.

4. Sæt **sidetal på** i nederste højre hjørne af **hver eneste side**, lige fra titelblad til litteraturliste, - også på illustrationer og andre "specielle sider". Husk i den forbindelse: brug kun relevante illustrationer, dvs. om forhold, som behandles direkte i din opgavetekst.
5. Når du refererer fra bøger, så brug dine egne ord! Og når du citerer, så citer korrekt, dvs. brug citationstegn ("...") og skriv ordret af!
6. **Vær konsekvent i den måde du henviser på.** Efter et citat, en illustration, en statistik, et refereret stykke tekst fra en bog eller andetsteds - kort sagt **hver gang en litteraturhenvisning er påkrævet, henvises** ved et tal i en (...) i teksten efter det pågældende sted **til en litteraturhenvisning, der forklarer, hvorfra denne oplysning stammer.** Selve henvisningerne kan anbringes som nummererede fodnoter nederst på hver side eller som fortløbende nummererede noter anbragt på en speciel side bag i opgaven. Vælg én måde at gøre det på, og gør det på den måde i hele opgaven. Brug evt. det indbyggede system med fodnoter/slutnoter i Word.
7. Sørg for at have **tid til at læse hele opgaven igennem** til sidst. Ret nænsomt eventuelle fejl uden at ødelægge helhedsindtrykket.
8. Husk at skrive **dato og underskrift** og det **samlede antal sider** efter afslutningen på din opgavetekst.
9. Opgaven afleveres i receptionen hos Marianne mandag den 1/5, inden I møder til undervisningen. Husk URKUND-kvittering!

GOD ARBEJDSLYST!